

Briselē, 2023. gada 3. novembrī
(OR. en)

14108/23

SPORT 34

PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsēkretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	Droša vide sportā – <i>politikas debates</i>

Pēc apspriešanās ar Sporta jautājumu darba grupas locekļiem prezidentvalsts ir sagatavojusi pievienoto informatīvo dokumentu, kas ir iesniegts kā pamats politikas debatēm Izglītības, jaunatnes, kultūras un sporta padomes sanāksmē 2023. gada 23. un 24. novembrī.

SPĀNIJA – ES PREZIDENTVALSTS 2023. GADĀ – SPORTS

INFORMATĪVA PIEZĪME MINISTRU PADOMES

POLITISKAJĀM DEBATĒM

2023. gada 24. novembris

Droša vide sportā

Sports tiek uzskatīts par vienu no vislabvēlīgākajām aktivitātēm gan cilvēku fiziskajai, gan arī garīgajai veselībai, un tas ir arī svarīgs sociālajai integrācijai un iekļaušanai, ietverot arī sociālo, personisko, ekonomisko un reputācijas dimensiju, jo īpaši attiecībā uz sacensību sportu.

Kā noteikts Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantā, Eiropas Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Eiropas Savienības Pamattiesību harta vissvarīgākās ES pilsoņu personīgās brīvības un tiesības apkopo vienā juridiski saistošā dokumentā.

Padomes 2021. gada novembra rezolūcijā tika izklāstītas Eiropas sporta modeļa galvenās iezīmes, piemēram, biedrošanās brīvība, piramīdveida struktūra, atvērta sistēma pārceļšanai augstākā vai zemākā līgā, pieeja tautas sportam un solidaritāte, loma nacionālās identitātes veidošanā, kopienu veidošana un uz brīvprātīgu darbību balstītas struktūras. Saskaņā ar attiecīgajiem ES tiesību aktu noteikumiem tiek atzīta arī sporta loma sociālās izglītības, kultūras un veselības jomā. Turklāt rezolūcija aicina dalībvalstis, Eiropas Komisiju un sporta kustību sportā un, izmantojot sportu, ievērot un veicināt pamattiesības un cilvēktiesības.

Eiropas sporta modeļa vērtības ir tieši saistītas ar drošākas sporta vides nodrošināšanu visiem.

Veselība un drošība ir būtiski elementi, kas jāņem vērā, lai pilnībā izmantotu sporta sniegtās individuālās un kolektīvās priekšrocības. Attiecībā uz sporta vidi ir jāņem vērā vairāki faktori, piemēram, tehniskās un loģistikas aspekti, sociālie un vides jautājumi, kā arī iesaistīto personu vispārējā veselība.

Katrs no šiem faktoriem ir saistīts ar būtiskiem izaicinājumiem, kas būs jārisina tuvākajā nākotnē.

Pirmais no šiem izaicinājumiem ir saistīts ar drošu sporta infrastruktūru un objektiem, jo sportošanai nevajadzētu radīt risku veselībai un drošībai. Šajā sakarā ir jāņem vērā vairāki elementi, piemēram, dalībnieka vecums un sporta veids. Plānojot, projektējot un pārvaldot sporta objektus un telpas, prioritāriem vajadzētu būt ārkārtas situāciju protokoliem, kā arī piekļūstamības pasākumiem, ilgtspējas sertifikācijas un pārskatiem par telpu uzturēšanu. Pievēršanās šiem elementiem īstermiņā, vidējā termiņā un ilgtermiņā cilvēkus varētu ietekmēt tieši un pozitīvi, vienlaikus veicinot arī atbalstošu un iekļaujošu sabiedrību, kas ir apņēmības pilna nodrošināt savu iedzīvotāju labklājību un aizsardzību.

No sociālā un kultūras viedokļa, lai ar sportu varētu nodarboties drošā vidē, būtiska nozīme ir veselības un drošības, kā arī medicīniskajiem un higiēnas aspektiem masu pasākumos un sporta sacensībās. Attiecībā uz drošību svarīga nozīme ir strukturāliem elementiem, piemēram, pašu objektu kvalitātei, kā arī loģistikai, organizācijai un pārvaldībai, kas attiecas uz personālu un iekštelpām un ārtelpām. Lai panāktu drošu vidi sportā, ir būtiski iesaistīt drošības darbiniekus (policiju un drošības struktūras).

Ņemot vērā specifiskos juridiskos, tiesiskos, kultūras un vēsturiskos apstākļus katrā dalībvalstī, kā arī aizsardzības un drošības jautājumu specifisko raksturu un nopietnību, pieejai attiecībā uz drošu vidi sportā ir jābūt visaptverošai un holistiskai. Tādēļ būtu jāveido efektīvas starptautiskas, valsts un vietējas alianses, lai izstrādātu integrētu un līdzsvarotu vairāku iestāžu pieeju drošas vides nodrošināšanai sportā.

Viens no galvenajiem izaicinājumiem šajā ziņā neapšaubāmi ir rasistisku, ksenofobisku vai naida runu identificēšana, novēršana un reaģēšana uz tām. Turklāt ar sportu saistīta vardarbība dažkārt var izplatīties ārpus paša sporta pasākuma un apdraudēt plašāku sabiedrību. Tāpēc būtu ļoti lietderīgi, ja iestādes un drošības darbinieki varētu apmainīties ar informāciju par riska profiliem sporta pasākumos. Būtu arī noderīgi ieguldīt mācību kursus par pūļa kontroli, vardarbības novēršanu un vandālismu, lai nodrošinātu drošu, aizsargājošu un labvēlīgu vidi sportā un jebkuros citos masu pasākumos.

Sportam ir svarīga nozīme iekļaušanas nodrošināšanā un tādu vērtību veicināšanā kā sadarbība, solidaritāte, tiesiskums un demokrātija. Šī pieeja jāsāk skolās un jāpapildina ar atbilstošiem un samērīgiem pasākumiem, kas ir daļa no plašas drošības un aizsardzības stratēģijas, lai nodrošinātu drošus sporta pasākumus, kurus visi vēlas apmeklēt.

Publiskajām iestādēm vai kompetentajām struktūrām būtu arī jāpieņem standarti vai jāīsteno mehānismi, lai garantētu procedūru, protokolu un aizsardzības un drošības sistēmu efektivitāti.

Veselība ir arī svarīgs elements diskusijā par drošu vidi sportā.

Sports sniedz neapšaubāmu labumu veselībai, tomēr tas var kaitēt veselībai, ja ar to nenodarbojas drošā vidē vai ja attiecīgais sporta veids nav piemērots attiecīgajai personai, kura varētu būt pakļauta nelaimes gadījumiem, ievainojumiem vai slimībām. Lai šos riskus mazinātu, pirms sākt nodarboties ar jebkādu jaunu sporta veidu, būtu jāveic sporta veselības pārbaude. Tas ļautu novērtēt personas piemērotību konkrētam sporta veidam un atklāt patoloģijas vai jebkādu medicīnisku stāvokli, kura dēļ ar konkrētu sporta veidu nodarboties nebūtu vēlams. Ja savlaicīgi tiktu konstatētas konkrētas veselības problēmas, šāda pārbaude arī samazinātu pēkšņas nāves gadījumu skaitu sportā. Visiem, kas nodarbojas ar fiziskām aktivitātēm vai ar amatieru sportu, būtu ļoti ieteicams veikt medicīnisku novērtēšanu, kā arī to noteikt par obligātu sezonas sākumā, lai iegūtu atļauju nodarboties ar attiecīgo sporta veidu. Augsta līmeņa sportistiem būtu ieteicams iziet arī veselības uzraudzības programmu. Atbilstoša medicīniskā palīdzība būtu jāsniedz arī sporta objektos un sacensību norises vietās, jo īpaši lielos pasākumos.

Tikpat svarīgi ir īstenot minimālās prasības attiecībā uz treneru prasmēm un kompetencēm, jo mainīgā sabiedrībā tām ir būtiska nozīme. Tāpēc treneriem ir jābūt atbildīgiem par to, lai nodrošinātu, ka viņu darbība ir droša un ētiska un nāk par labu dalībniekam vai sportistam.

No sociālā viedokļa mēs esam apzinājuši dažādas jomas, kuras ir jāuzlabo, lai nodrošinātu drošu vidi sportā.

Pirmkārt, bērnu sports ir svarīgs pienācīgai bērnu fiziskajai, sociālajai, emocionālajai un psiholoģiskajai attīstībai. Gadījumos, kad ir kādas pazīmes par ļaunprātīgu izmantošanu, uzmākšanos, vardarbību vai fizisku, psiholoģisku vai sociālu agresiju, pedagogiem un vietējām iestādēm ir jāsadarbojas, lai aizsargātu bērnus.

Komisijas 2019. gada pētījumā par bērnu aizsardzību sportā tika noteiktas divas galvenās jomas, kurām jāpievērš uzmanība saistībā ar bērnu aizsardzību sportā: izpratne par vardarbību pret bērniem sportā (ietverot tādus jautājumus kā psiholoģiskā vardarbība, iebiedēšana vai pārtrenēšana, kam parasti tiek veltīts mazāk uzmanības) un pienācīgi aizsardzības pasākumi, un konsekventāku aizsardzības standartu un prakses izstrāde (piemēram, vajadzība pēc atbilstošiem pārvaldības līmeņiem un skaidrāku norādījumu izstrāde ieinteresētajām personām un praktiķiem).

Otrkārt ir jābūt tādiem apstākļiem, lai visas personas ar invaliditāti varētu ar sportu nodarboties vienlīdzīgā un drošā vidē, ņemot vērā parasporta jomas vajadzības.

Trešā joma skar cīņu pret seksuālu vardarbību gan pret vīriešiem, gan sievietēm. Saskaņā ar mērķi nodrošināt drošu vidi sportā ir jāapsver pasākumi, lai apkarotu seksuālu vardarbību, kā arī verbālu, fizisku vai psiholoģisku vardarbību un uzmākšanos. Sporta federācijām būtu jāizstrādā rīcības plāni, jāizveido ziņošanas kanāli un jāparedz mehānismi, lai katrā sporta veidā novērstu ļaunprātīgu izmantošanu un nodrošinātu drošu vidi.

1. Kādi ir visveiksmīgākie pasākumi, kas jūsu valstī veikti, lai veicinātu drošu vidi sportā?
2. Kādi pasākumi būtu jākoordinē Eiropas līmenī, lai veicinātu drošu vidi sportā?
